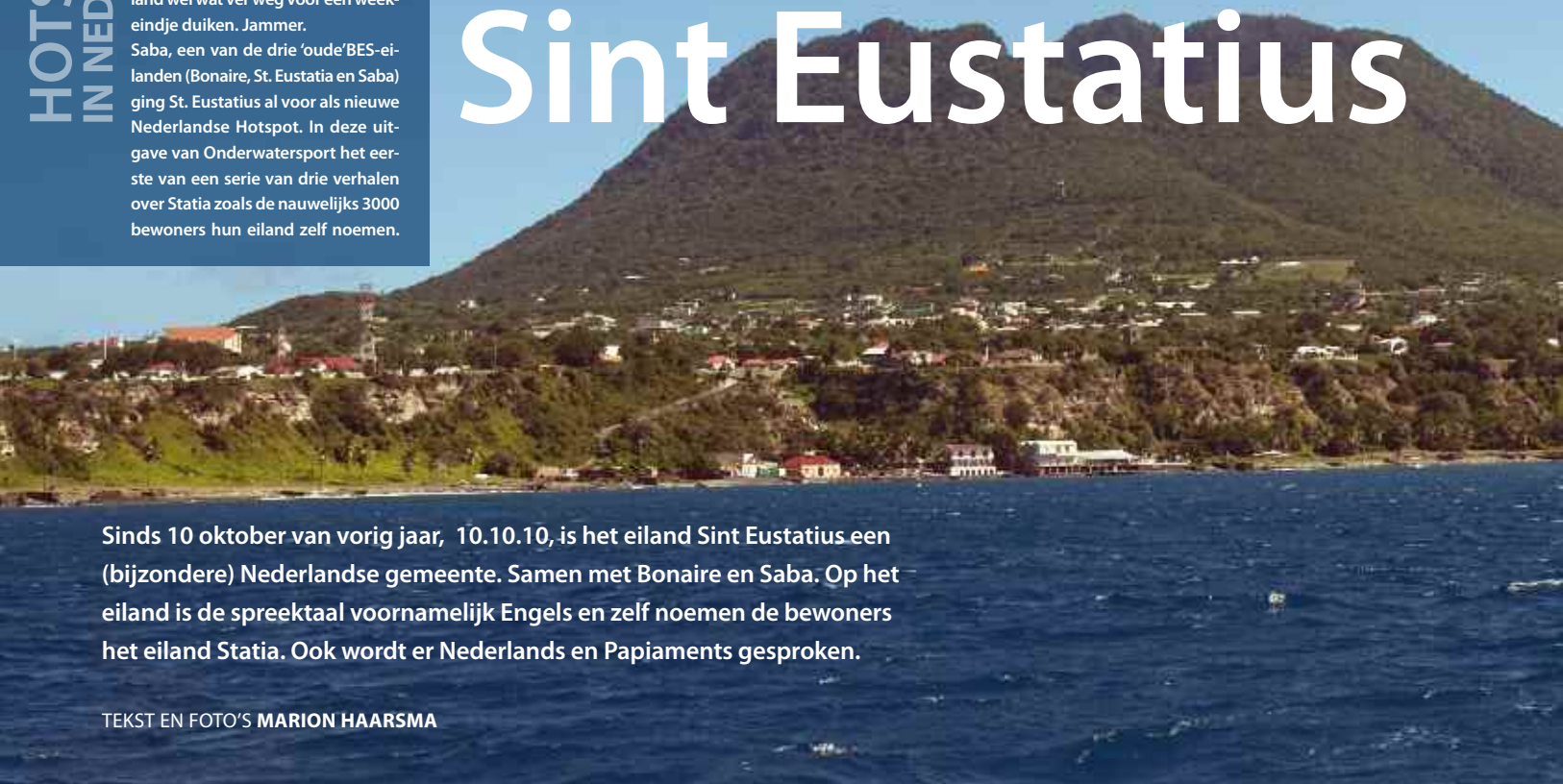

De rubriksaanduiding is veranderd. Geen Reizen, maar Hotspot. Had ook de rubriek In eigen land kunnen zijn. Geen vergissing, al is die mooie plek in het sinds 10 oktober van het afgelopen jaar stukje Caribisch Nederland wel wat ver weg voor een week-eindje duiken. Jammer.

Saba, een van de drie 'oude' BES-eilanden (Bonaire, St. Eustatia en Saba) ging St. Eustatius al voor als nieuwe Nederlandse Hotspot. In deze uitgave van Onderwatersport het eerste van een serie van drie verhalen over Statia zoals de nauwelijks 3000 bewoners hun eiland zelf noemen.

Verrassend Sint Eustatius

Sinds 10 oktober van vorig jaar, 10.10.10, is het eiland Sint Eustatius een (bijzondere) Nederlandse gemeente. Samen met Bonaire en Saba. Op het eiland is de spreektaal voornamelijk Engels en zelf noemen de bewoners het eiland Statia. Ook wordt er Nederlands en Papiaments gesproken.

TEKST EN FOTO'S MARION HAARSMA

Het eiland is klein, zo'n 3 bij 5 mijl en er wonen nog geen 3.000 inwoners. Oranjestad ligt eigenlijk tussen 2 'bergen' in, de vulkaan en de 'Boven'. De vulkaan is de hoogste berg, zo'n 600 meter hoog. Op de vulkaan en in krater, de Quill, zijn 8 verschillende soorten orchideeën te vinden en ook een bijzondere slangensoort.

GOUDEN EEUW In vroegere tijden heeft Statia een soort gouden eeuw meegemaakt. Het eiland had in zijn hoogtijdagen wel 30.000 bewoners en kwamen er zo'n 30.000 schepen per jaar. Het was een handelscentrum waar goederen, slaven en ook wapens aangevoerd en verkocht werden.

Langoest

Statia hoorde niet altijd bij Nederland. Het is ook onder Frans en Engels bestuur geweest. Het is wel 24 keer van 'eigenaar' veranderd. Iedereen heeft forten gebouwd om de natuurlijke haven te verdedigen en de kades waren volgebouwd met huizen en opslagschuren. De oude havenmuren zijn verzakt en liggen nu onderwater, vaak zijn nog gedeeltes te zien.

BEROEMDE WRAKKEN Sint Eustatius is een hotspot om te duiken. Heel verrassend ook. Alleen niet even 'om de hoek'. Zo'n 9000 kilo-

meter weg, een grote plas water over en met een tussenstop op St. Maarten. Vandaar doorvliegen naar Statia. Even omhoog en omlaag.

Duiken dus. Eigenlijk al jaren van plan geweest. Veel gehoord ook over het eiland, maar nooit van gekomen. Er liggen beroemde wrakken zoals de kabellegger van AT&T de Charles L. Brown. Een bijzonder wrak ook voor een oud-medewerkster van dat bedrijf, die ook nog eens als oud HAL-bemanningslid, Holland Amerika Lijn, gek is op schepen.

De boeg van de Charlie Brown

CHARLIE BROWN De Charlie Brown is dan ook hét wrak. Er waren zelfs plannen om bij het tot zinken brengen van het schip aanwezig te zijn. Maar helaas, niet doorgegaan. Nu dus in de 'herhaling'. De Charlie Brown is gebouwd in 1954 in Napels. Het is een uniek schip. Het heeft jarenlang over de hele wereld voor de aanleg en onderhoud van onderzeese glasvezel telefoonkabels gezorgd.

Maar uiteindelijk is het afgedankt en voor 1 dollar verkocht. Het was een enorme klus om de grote boot (100 meter) naar Statia te krijgen, schoon te maken en te laten zinken op de juiste plek en dat allemaal zonder budget. Glenn Faires, eigenaar van Golden Rock duik-

Keizersvis

De Charlie Brown ligt op zo'n 30 meter diepte en is een veelbezochte duikstek

De reling van de Charlie Brown

centrum heeft zich jarenlang voor dit project ingezet. In zijn duikschool hangt nog de originele presentielijst van de boot.

GEFASCINEERD Van de vreemd gevormde boeg raakt een duiker gefascineerd. Bovenop zijn grote aanhangsels gebouwd voor het ophalen van kabels. Die konden door het hele schip lopen en kwamen aan de achterkant er weer uit. Ook nu nog is door het schip te duiken. Het ligt op een perfecte diepte van 30 me-

ter. Helaas ligt het op de stuurboordzijde. Het eerste wat een duiker dan ook ziet is de reling. Die begint op 24 meter diepte.

Op sommige plaatsen is het wrak van de Charlie Brown – minder dan tien jaar geleden pas afgezonken – al prachtig begroeid en het is een genot om daar foto's te maken. Er zelfs nog een tweede duik op gemaakt. Er naar toe in een kleine Zodiac. Best wel eng. Doordat er die dag met nitrox werd gedoken was er de mogelijkheid om

In de haven zijn stukken van de oude kademuren te zien

Het sleepbootje bij Statia steekt dat van Curaçao naar de kroon en heeft een barracuda als vaste bewoner

langer in het wrak te blijven dan de eerste keer. Er nu ook een stukje in. In een lange gang. Foto's gemaakt van de deur, die open stond en het kraaiennest. Later op de computer moesten wel sommige de foto's worden gekanteld. Het schip ligt op zijn zij en wat onder en boven is wordt dan wel eens vergeten. Maar het licht moet natuurlijk wel van boven komen!

SLEEPBOTEN Overigens: ook de kleinere sleepboten op het Stenapa-rif, waar allerlei rotzooi ligt, zijn de moeite waard. Ze liggen op kleine afstand van elkaar op het zand en zijn prachtig begroeid. En overal schildpadden en pijlstaartroggen. Ook joekels van langoesten, spiny lobster. Overdag en helemaal niet bang. Beschermd natuurgebied, het werkt!

En die sleepboten. Curaçao heeft een prachtig en bekend sleepbootje, op vier meter diepte. Heel erg leuk, ook voor de snorkelaars. Er was al verteld van een 'tugboot' op Statia, die nog veel mooier zou zijn. Bij aankomst bij de boeg flikkerde er iets in het stuurhuis. Het bleken de tandjes van een pracht van een barracuda te zijn. Hij keek naar buiten, alsof hij het schip aan het besturen was. Door de fish-eye port bijna tegen het stuurhuis te proppen konden verschillende foto's worden gemaakt. En de barracuda vond het allemaal prima.

Stenapa: al meer dan 20 jaar parkbeheer

► Stenapa is op St. Eustatius de stichting, die al meer dan 20 jaar parkbeheer doet. De taak van voluit de Stichting Natuur Park is veelomvattend. Zo beheert Stenapa o.a. het marinepark. De rangers zorgen voor de ankerboeien van de plezierjachten en hebben ook nog eens 28 boeien gemaakt voor de duikscholen om aan vast te maken. Zo hoeft niemand een anker uit te gooien en wordt de zeebodem niet beschadigd.

De 7 parkrangers hebben veel bevoegdheden en controleren of de regels gevolgd worden. Ook wordt bevoeling van plezierjachten, tankers en afvalwater gemonitord. Er zijn 3 kunstmatige riffen gemaakt, waaronder het wrak van de Charlie Brown.

De organisatie doet veel aan educatie en bemoeit zich nadrukkelijk met het instandhouden en de bescherming van de zeeschildpaddenpopulatie.

Zo werden op een verlaten strand, Zeelandia baai, om 5 uur kleine schildpadden losgelaten. De baai ligt aan de windkant en huizenhoge golven denderden op het strand. Het zand was heel donker, bijna zwart, het is een vulkanisch eiland. Het mulle zand maakt het lopen niet gemakkelijk.

Na een eind lopen was er eindelijk het gezochte groepje mensen. Een mevrouw groef een kuil uit in het zand, er zat een rood lintje bij. Zo wist ze de plek waar moeder schildpad twee maanden geleden het nest gegraven had! En ja hoor, in de kuil lagen kleine schildpadjes, helemaal onder het zand. Foto's maken mocht, zolang de 'hatchlings' maar niet werden aangeraakt en de weg naar zee niet werd versperd. De baby-schildpadjes 'wisten' automatisch de weg naar de zee. Soms liepen ze zo hard dat ze omkiepten. Dan spartelden ze op hun rug. Maar helpen was verboden.

De Stenapa-vrijwilligers bewaken het strand en zoeken 's ochtends naar sporen. Zo vinden ze de legsels en markeren ze met een lint. Deze soepschildpadjes (Green turtle) waren helemaal in de verkeerde tijd, het was ja-

nuari, dan is het ook in Caraïbisch Nederland (zoals de oude Antillen-eilanden die nu Nederlandse gemeentes zijn nu worden genoemd) winter. Normaal komen de volwassen schildpadden in het voorjaar op het strand om eieren te leggen die dan in de zomer uitkomen. Er komen 3 soorten zeeschildpadden naar dit strand. De karetschildpad, de groene of soepschildpad en soms de leatherback, een zeer grote schildpadsoort, die eigenlijk altijd op open zee leeft. Een bedreigde soort en dat maakt het erg bijzonder. Op andere eilanden in het Caribische gebied zijn er veel meer leatherbacks, zoals Trinidad (7000 nesten) en Grenada.

